

Põllumajandusmaastiku elementide mõju kahjuritõrje ja tolmeldamise teenustele rapsipõllul

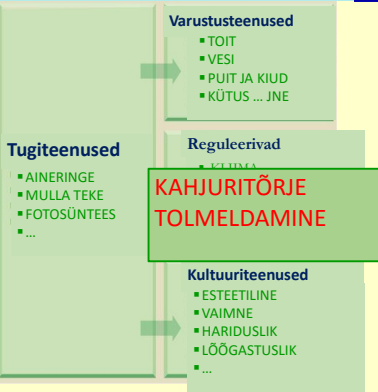
Eve Veromann,
Riina Kaasik, Gabriella Kovacs
EMÜ PKI taimekaitse osakond

Looduse hüved ehk ökosüsteemi teenused on väga mitmesugused keskkonnakaitselised, sotsiaalsed ja majanduslikud hüved, mida ökosüsteemid inimkonnale pakuvad

Milleanniumi ökosüsteemide hindamise aruande (2005) alusel.

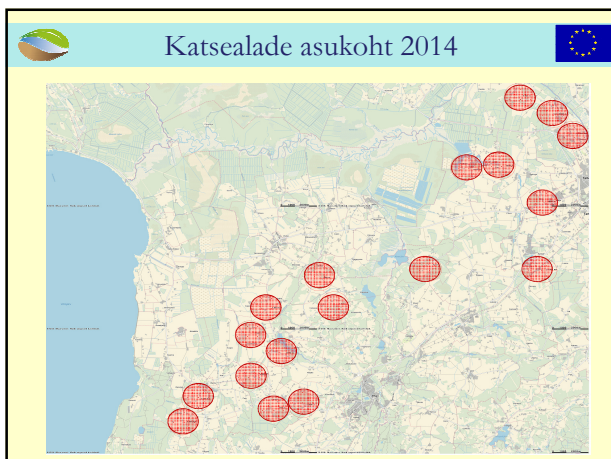

- Katseala – Rannu Seeme OÜ, Haage Agro OÜ ja Tartu Agro AS maadel, Tartumaal 2013-2015
- 18 talirapsi põldu (1 km raadiusega maastikuringi keskel)
- Maastikuringid paiknesid madala (6 sektorit), keskmise (6) ja kõrge (6) looduse osatähtsusega aladel
- 2014 ja 2015 olid vaatluse all 3 erinevat talirapsi põlluga piirnevat maastikuelementi:
  - lineaarne rohtne põlluserv
  - lineaarne puudega põlluserv (puiskoridor)
  - teise kultuurpõlluga piirnev põld (tali- või suviteravili, kartul)

- Metsaserv** – looduslik või poollooduslik puudega ala, võsastunud põld, kus pöösaste/puude võrade katvus üle 30%
- Lineaarne puudega ala** – puiskoridor, kus pöösaste/puude võrade katvus üle 30%
- Lineaarne rohtne taimeistikuga ala** – põlluserv, rohuriba, kus pöösaste/puude võrade katvus alla 30%, võis sisaldada veekehasid (kraavi) ja külvatud rohhtaimi
- Heinamaa** – poollooduslik rohumaad, kasutusest väljas olev põld, kus pöösaste/puude võrade katvus alla 30%
- Kattekultuuri või vahetekultuuriga põld** – haljaskeska, enamasti külvikorras liblikõielisi kultuure sisaldav kultuurpõld

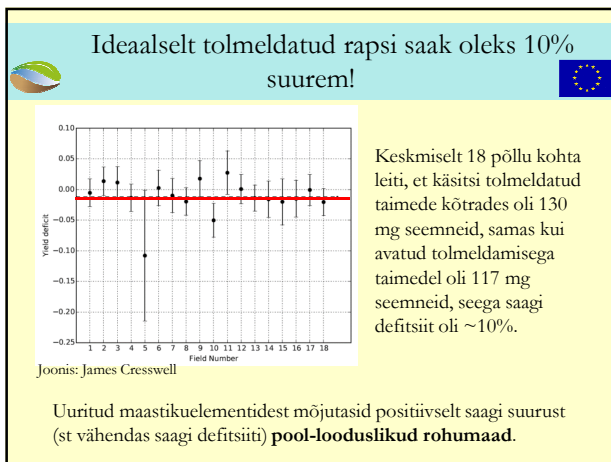
Kas raps vajab putuktolmeldajaid?

Saagi defitsiidi mõõtmine

Fotod: Riina Kaasik
Joonis: James Cresswell

Käsitsi tolmeldamine vs avatud tolmeldamine

- Õied märgistati
- Kõtrades seemned loendati ja kaaluti
- Seemnete hulk käsitsi vs avatud tolmeldatud tolmeldatud kõtrades

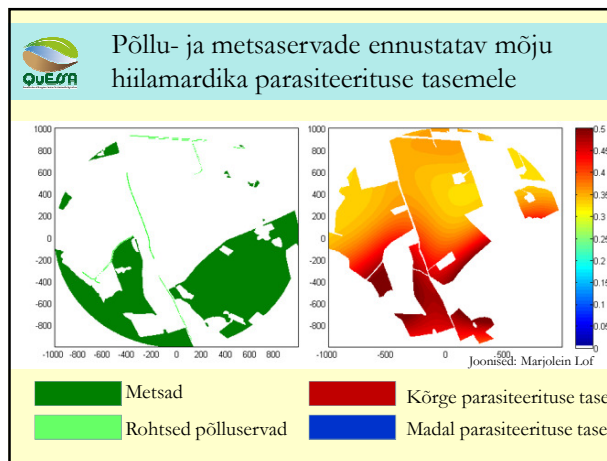
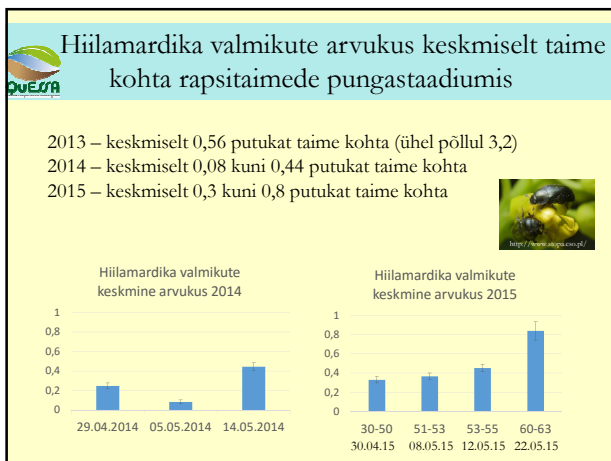

Hiilamardikas – rapsitaimede kahjur

Hiilamardikad – *Brassicoglyphis aeneus* Fab

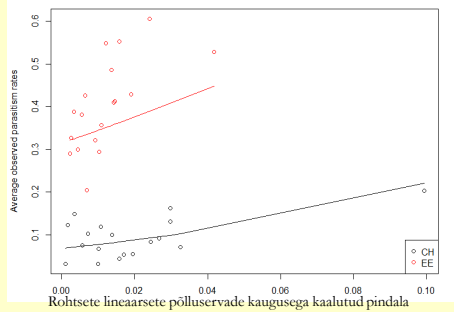
Foto: P. Veromann
<http://www.pranzenkrankheiten.ch/>

majanduslikult olulist kahju hiilamardikad enam ei põhjusta.

Keskmine hiilamardika parasiteerituse tase oli Eestis 20–60%

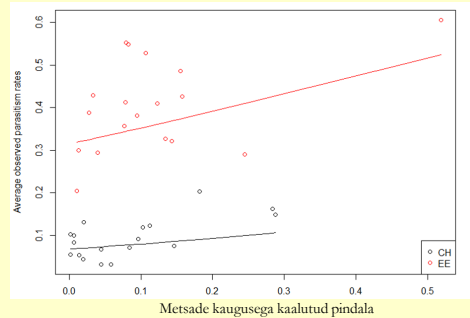

Mudeli poolt ennustatud lineaarsete põlluservade mõju parasiteerituse tasemele on tähistatud joonega

Joonis: Marjolein Lof

Keskmine hiilamardika parasiteerituse tase oli Eestis 20–60%

Mudeli ennustatud metsade mõju parasiteerituse tasemele on tähistatud joonega

Joonis: Marjolein Lof

Potentsiaalne kiskluse tase rapsipõllul oli 94%

Röövtoidulised lüljalgsed kärbevastsedega (*Calliphora*) maüstamas.
Foto: Gabriella Kovacs

Analüüsist selgus, et rohtsed lineaarsed põlluservad suurendasid kiskluse taset põllul

Kokkuvõte

Mitmekesise taimestikuga põldude poollooduslikud serva-alad toetavad ja suurendavad funktsionaalset bioloogilist mitmekesisust ja panustavad tolmeldamis- ja kahjuritõrje teenuste kättesaadavusse

- Raps võib putuktolmlemisest
- Putuktolmlemist soodustasid poollooduslikud rohumaad
- Hiilamardikate arvukus oli üldiselt madal
- Hiilamardikate parasiteerituse taset suurendasid lineaarsed põlluservad ja metsaservad
- Röövtoidulised lüljalgsed aitavad tõhusalt vähendada kahjuritõrje arvukust põllul
- Kiskluse taset põllul suurendasid lineaarsed põlluservad

This project has received funding from the European Union's Seventh Framework Programme for research, technological development and demonstration under grant agreement N° 311879

Tänuavaldused

Täname põldude omanikke abivalmiduse ja kannatlikkuse eest:

Madis ja Marge Ajaots (Rannu Seeme OÜ)
Andres Härm (Haage Agro OÜ)
Anne Liiker (Tartu Agro OÜ)
Heino Kõrgeperv (Heko põld OÜ)
Kalle Lehemets (Tani-Mihkli Talu OÜ)

Kraadiõppureid:

Leana Lõhmus
Janne Mölder
Liis Vaino
Kaia Treier
Linda-Liisa Veromann
Martin Jürgenson
Diana Peedel
Kristiina Timma
Ingrid Tamla
Maarja Männiste

Teisi abilisi:

Kersti Kaasik
Peeter Veromann
Kai-Riin Veromann
Reelika Päädam
Maris Saarnit
Aare Püvi

Photo: Arne Ader

Täna tähelepanu eest!